

Asia: VN/23778/2022

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen materiaaliselosteesta

1. Asetuksen yleinen palaute

a. Onko asetuksessa kuvattu materiaaliselosteen laadinnan menetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

En osaa sanoa

b. Onko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta sen avulla saadaan käsitys rakennusten materiaaliirroista Suomessa?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Kasvillisuuden osalta materiaaliselosteeseen on sisällytetty ainoastaan puut. Myös muulla kasvillisuudella, maaperällä ja kasvillisuuden kasvualustoilla on merkitystä ilmastonmuutoksen hillinnän, sopeutumisen ja luontokadon torjunnan kannalta. Vaikka puut ovat tärkeä osa kaupunkiympäristöä, muiden kasvillisuusosien huomiotta jättäminen antaa väärän viestin niiden merkityksestä. Siksi myös muu kasvillisuus ja kasvialustat tulisi huomioida osana materiaaliselostetta. Kasvillisuuden ja niihin liittyvien maaosien määrien laskenta on osa tavanomaista rakennushankkeiden määrä- ja kustannuslaskentaa, joten ei liene perusteltua jättää muuta kasvillisuutta huomiotta materiaaliselosteessa. Kasvillisuuden huomiointi kokonaisuudessaan, mukaan lukien paikalla säilytettävä kasvillisuus, voisi ohjata ulkotilojen osalta suunnitelmien parempaan toteutukseen ja luoda paremmat edellytykset olemassa olevan kasvillisuuden säilyttämiseen. Kasvillisuustieto on myös tärkeää rakennetun ympäristön käyttö- ja huolto-ohjeiden kannalta, mikä on mainittu materiaaliselosteen yhtenä käyttökohteena. Lisäksi jos kasvillisuus on kokonaisuudessaan huomioitu materiaaliselosteessa, voidaan se tulevaisuudessa huomioida paremmin myös ilmastaselvityksessä ja luontokadon torjunnassa.]

c. Onko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

En osaa sanoa

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Perustelumuiustiossa todetaan: ”Rakennushankkeiden kustannuslaskennan keskeinen osa on rakennuksen määräluettelon laatiminen...”. Kustannuslaskennan edellyttämä suunnitelmien tarkkuustaso painottuu nykyisellään pääasiassa rakentamislupavaiheen jälkeiseen suunnitteluvaiheeseen. Asetuksen mukaan materiaaliluettelo tulisi laatia jo rakentamislupaa varten. Se edellyttää entistä laajempaa tarkkuustasoa alkuvaiheen

suunnittelulta, ja siten muuttaa suunnittelun painopistettä ja rakentamisluvan hakemisen ajankohtaa hankkeissa merkittävästi. Lisäksi muutosten kirjaaminen ja valvominen suunnittelun edetessä, sekä rakentamisen aikana edellyttää erityisen hyvää kommunikaatiota ja työvälineitä tiedon välittämiseksi. Materiaaliseloste palvelisi tarkoitustaan paremmin, jos se tehtäisiin tarkemmilla, toteutuneilla tiedoilla vasta käyttöönottovaiheessa.]

e. Muita yleisiä kommentteja:

Vaikka asetuksen perustelumuihosta todetaan, että asetuksella ei katsota olevan suuria, rakennuskustannuksia lisääviä vaikutuksia, on asetuksella kuitenkin vaikutusta suunnittelukustannuksiin. Asetus edellyttää suunnittelutahoilta kouluttautumista ja tuotekehitystä, ja sillä on suunnittelutyön määrää lisäävä vaikutus hankkeissa lisääntyvien tehtävien myötä.

2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen materiaaliseloste

-

2 § Materiaaliselosteen laadinta ja päivittäminen

Asetuksessa todetaan, että: "Pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan on tehtäviensä mukaisesti...". Nykyisellään kyseinen tehtävä ei sisälly pääsuunnittelun ja arkkitehtisuunnittelun tehtäväluetteloihin. Lisäksi myös mahdollisesti Konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot tulee päivittää.

Asetuksessa todetaan, että: "...yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa oleva materiaaliseloste..." Asetus jättää epäselväksi sen, missä muodossa materiaaliseloste laaditaan. Järjestelmien yhteentoimivuus asettaa paljon vaatimuksia käytettäville ohjelmistoille ja edellyttää suunnitteluprosessien päivittämistä.

Asetuksessa todetaan, että: "Materiaaliselosteen on perustuttava rakennuksen suunnitelmamalliin tai vastaaviin koneluettaviin tietoihin. Seloste on päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa toteutumamallin tai sitä vastaavien koneluettavien tietojen perusteella, niiltä osin kuin lupavaiheessa esitettyihin tietoihin on tullut toteuttamisvaiheessa muutoksia."

Asetus jättää epäselväksi sen, kenen vastuulla on päivittää materiaaliseloste, ja toisaalta ylläpitää sitä jatkossa. Koska vaikuttaa siltä, että materiaaliselosteen tarkoitus on dokumentoida mitä materiaaleja ja kuinka paljon toteutuneissa rakennushankkeissa on käytetty, jää epäselväksi, miksi materiaaliseloste on tehtävä jo rakentamislupaa varten. Rakennusosien ja materiaalien tarkemmat määrittelyt tehdään järjestäen vasta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa. Rakentamislupaa ennen tehtävä materiaaliseloste on enemmänkin ylimääräinen välivaihe, jonka tarkoitus ei ole vielä siinä vaiheessa tuottaa lopullista dokumentoitavaa dataa, ja joka aiheuttaa väistämättä sen, että tietoja joudutaan päivittämään kerran tai useammin myöhempien suunnitteluvaiheiden, sekä rakentamisen aikana.

3 § Rakennusosat

-

4 § Rakennusosien sisältämät materiaalit

-

5 § Materiaalien alkuperä

-

6 § Materiaaliselosteen tietojen ilmoittaminen

-

Euro Kalle
Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL ry

Koski-Tuuri Roni
Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL ry